

Vertrouwen staat centraal bij certificatie

Op dinsdag 17 november 2011 vond de VOC-jaarborrel plaats bij SGS te Spijkenisse. Centraal stond het thema 'de toekomst van certificatie'.

Na een korte inleiding van voorzitter Pasmooij volgde een prikkelende presentatie door prof. Eijlander, Rector Magnificus aan de Universiteit van Tilburg. Aan de hand van een viertal stellingen ging hij in op de vraag of certificatie ook in de toekomst van betekenis kan zijn.

Eijlander begon zijn uiteenzetting met de opmerking dat onafhankelijke en onpartijdige beoordeling door deskundigen onder druk staat. Onze mediamaatschappij hecht waarde aan perceptie en beeldvorming. Eens te meer dus aan de certificatiebranche de taak zich te laten voorstaan op een stelselmatige benadering van kwaliteit en het vertrouwen op deskundigheid en onpartijdigheid. Deze algemene inleiding was de opmaat voor het bespreken van navolgende stellingen:

Stelling 1 - Certificatie kan niet in de plaats treden van toezicht op de naleving en handhaving door de overheid

Certificatie is een informatiemiddel om meer vertrouwen en zekerheid te verkrijgen, maar ook is het een vorm van dienstverlening die in beginsel in concurrentieverhoudingen plaats vindt. Dit onderscheidt certificatie van publiek gezag (toezicht en handhaving). Certificatie en publiek gezag kunnen elkaar versterken door bijvoorbeeld een ondersteunende toezichtsvariant. Een kwestie van compleet blind vertrouwen zal er echter niet komen.

Stelling 2 - Om recht te doen aan de waarde van certificatie (en accreditatie) moeten de typische kenmerken daarvan gerespecteerd worden

De typische kenmerken van certificatie (o.a. onafhankelijkheid, beoordeling door deskundigen, representatie en heldere certificatieschema's) zullen ook bij gebruik in het publiek domein gerespecteerd dienen te worden. Wel is het denkbaar dat bepaalde aanpassingen of variaties wenselijk zijn om een goede inbedding van een stelsel van certificatie in het publieke domein mogelijk te maken. Denk aan wettelijke normen die in een certificatieschema terecht komen.

Belangrijk is echter vast te houden aan de kenmerken (en daarmee de kern en kracht) van certificatie en daar niet aan te sleutelen.

Stelling 3 - Certificatie is een goed instrument voor zelfregulering

Als groepsbelangen en het algemene belang niet te zeer uiteenlopen, kan zelfregulering een goed alternatief zijn voor overheidsregulering. Het voordeel van zelfregulering is het dat het relatief snel tot stand kan komen en goed aansluit bij de handelingspraktijk van de betrokken partijen. Het gebruik van certificatie kan zelfregulering op een verantwoorde en systematische wijze bevorderen. Wetgeving kan volgens de heer Eijlander aanvullend (nodig) zijn en hoeft elkaar niet te bijten.

Stelling 4 - Een ZBO-status past niet bij een certificatie-instelling

Certificatie is geen publieke taakuitoefening, maar een vorm van dienstverlening gericht op het verkrijgen van (meer) zekerheid over de kwaliteit van bepaalde producten, diensten of processen. Om die reden is een ZBO-status, aansluitend bij de kaderwet zelfstandige bestuursorganen, niet passend. Anders is de situatie waarin een certificatie-instelling een besluit neemt voor een partij met rechtsgevolgen. In die gevallen is het niet raar dat een certificatie-instelling voor die taken wordt aangemerkt als een bestuursorgaan, aansluitend op de algemene wet bestuursrecht.

Aansluitend op deze presentatie kregen de heer Van der Poel, bestuurder van de RvA en de heer Hegeman (van het Landelijk Overleg Milieuhandhaving) de gelegenheid te reageren op de inleiding van de heer Eijlander. De heer Van der Poel is het eens met de eerste stelling dat certificatie niet de plaats van handhaving kan overnemen. Toezicht is geen taak voor CI's. Vertrouwen is een heel belangrijk kenmerk om certificatie draaiende te houden. Bij zelfregulering draait het om vertrouwen. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van de RvA, de certificatie-instellingen én de klanten hieraan te werken. Tot slot merkt hij op dat EL&I de ZBO-status zo 'dun' mogelijk heeft ingevuld. Met de huidige ZBO-status in de RvA wel meer in staat als gesprekspartner van de overheid op te treden. Ook vindt de RvA het van belang om in het kader van de verwachte transparantie via de 'peer-to-peer' gecontroleerd te worden op de eigen werkwijze.

De heer Hegeman is het eens met de eerste stelling. Handhaving is iets dat in sommige gevallen naast certificatie nodig is, zoals in het geval van asbest. Dit is echter niet aan de CI's om dit te doen. Wel zou het samenspel met inspectie beter kunnen lopen, door als CI's meer risicogestuurd te werken. Zelfregulering is volgens hem niet in alle gevallen goed, omdat er soms te grote risico's verbonden zijn aan het vrij laten. Denk aan klanten die zo goedkoop mogelijk werkzaamheden (vb. rond asbest) uitgevoerd willen hebben. Dit risico is te groot. In veel andere gevallen is certificatie wel een goede vorm. We zien echter wel een enorme aanwas van nieuwe schema's die lang niet altijd helder zijn, terwijl we allen belijden naar terugdringen van veelheid van schema's willen. De grote uitdaging voor certificatie is volgens hem om met minder schema's en regels meer duidelijkheid te verschaffen.

Hierna volgt een discussie met de aanwezigen in de zaal. De belangrijkste punten als reactie op de stellingen waren als volgt:

- Als voor zelfregulering gekozen wordt, is certificatie een goed middel. Als gekozen wordt voor zelfregulering, moeten consequenties helder zijn. Het moet niet gaan om puur een kwestie van bezuinigingen. Als voor zelfregulering gekozen wordt vanuit bezuinigingsperspectief, maar het niet passend is, moet ook niet voor certificatie gekozen

worden. Sleutelen aan het systeem van certificatie is niet de oplossing. Dit levert dan namelijk problemen op, zo laat de situatie rond asbest nu zien.

- Er zijn diverse kenmerken van certificatie genoemd door de heer Eijlander. Aanvullend worden genoemd: draagvlak bij degene die gecertificeerd wordt en dat er heldere beoordelingsrichtlijnen zijn, waarop ook geharmoniseerd moet worden. Dit is iets dat nu niet altijd plaats vindt, zeker niet tussen overheid en CI's.
- Een koppeling tussen toezicht en certificatie moet mogelijk zijn, maar dan moeten er heldere criteria zijn. Informatie-uitwisseling tussen de partijen is niet de oplossing, omdat dat niet zomaar kan. Belangrijk is in ieder geval dat CI's en toezichthouders elkaar meer gaan zien als gelijke spelers. Vertrouwen krijgen in elkaar is de grote uitdaging. En dat overheid en CI's in gesprek blijven met elkaar. Die dialoog tussen partijen uit het veld en de overheid wordt nu of beperkt bereikt. Vooral de klant is hier de dupe van. Die wil een simpel, goedwerkend en helder systeem. Nu leveren verschillende documenten, regelingen en gebrek aan afstemming voor veel onduidelijkheid bij de klant. En daar is niemand bij gebaat. CI's en diverse andere bij de jaarborrel vertegenwoordigde partijen bieden aan graag in gesprek te willen met de overheid en de publieke handhaver.

Voorzitter Pasmooij sloot het inhoudelijk deel van de jaarborrel af met de conclusie dat vertrouwen het sleutelwoord voor de toekomst van certificatie is. Daar moeten we aan werken. Tot slot zegde hij toe dat op de jaarborrel die volgend najaar georganiseerd zal worden, aandacht zal worden besteed aan het perspectief van de klant; 'de klant centraal'.

De jaarborrel werd afgesloten met een informele borrel en een buffet *Hollandaise*.